

Referat Eltransportforum 2022-02-09

Sted: NEKs lokaler, Mustads vei 1 / Teams

Klokkeslett: 10 – 15.

Referent: Gunnar Gjesdal

Deltagere: Anita Bjørklund, Alice Karlsen, Andre Indrearne, Asle S. Gjerde, Bendik Nybakk Torsæter, Eirik Hordnes, Eirik Selvik, Gunnar Gjesdal, Helge Topp, Haakon Heyerdahl, Jan Tore Gjøby, Jørn Holtan, Leif T. Aanensen, Liv Øvstedal, Petter Lunde, Pål Fritsvold, Roger Nyhammer, Nils M. Hagen, Ragnar Holtan, Roar Fjeld, Roger Martinsen, Synnøve E. Grøndahl, Terje Sivertsen, Trond Thorsen, Vidar Hemningsen, Øyvind Gusland.

1. Velkommen

Innledning av Jørn Holtan, presentasjonsrunde rundt bordet.

Jørn fratrer som leder av forumet og erstattes av Gunnar Gjesdal

Eltransportforum er:

- Miljøtiltak – for å utnytte miljøgevinsten best mulig med fellesløsninger.
- Det er også en mingleplass som vi ser kan være hovedgrunnen for flere av medlemmene i både Landstrømsforum og flere av komiteene
- Konstituerende møte for forumet ble avholdt i juni 2020, der inviterte vi tekniske eksperter fra NEKs komiteer.
- Det er avholdt 5 møter i 2020 og 2021 og forumet har gått igjennom en liten modningsprosess.
- Åpningsseminar i november 2021 hadde 139 deltagere, forumet teller 44 medlemmer per dags dato.

Informasjon rundt Landstrømsforum etablert i 2017, og mulighet for erfaringsoverføring. Det er flere emner å dra veksler på, blant annet energibufning. Det er viktig å etablere en god struktur og presist program for arbeidsgruppene.

Ifølge den internasjonale standarden NS-ISO 26000 for samfunnsansvar er etisk atferd et av sju prinsipper for samfunnsansvar. NEK ønsker å følge NS-ISO 26000 og leve opp til disse verdiene.

Konsensus

NEKs publikasjoner skal gi uttrykk for oppnådd konsensus.

Konsensus i denne sammenheng forstås som fravær av vedvarende opposisjon mot viktige punkter (i de publikasjoner som utarbeides). Konsensus omfatter derfor størst mulig grad av enighet, men ikke nødvendigvis enstemmig oppslutning om et endelige resultat

2. Oppsummering av åpningsseminaret

Statens vegvesen:

Målsetningen i NTP er å halvere utslipp for transportsektoren innen 2030. Dette omfatter nullutslippskrav til alt av privattransport, lette varebiler, bybusser (nullutslipp/biogass), tunge varebiler og halvparten av lastebiler. Videre skal 75% av langdistansebusser over på nullutslippsteknologi.

Vedrørende ladeinfrastruktur mot 2030 leverer Statens vegvesen og Miljødirektoratet kunnskapsgrunnlag til samferdselsdepartementet som kan være førende for strategivalg fra departementet.

Enova:

- Støtteordninger og insentiver.

Teknologiutvikling - raskere fra nye teknologiske løsninger til bruk i markedet (markedsintroduksjon)

Tilrettelegger, avlaste risiko, men næringslivet må være med

Investeringsstøtte fra nullutslippsfondet

Støtte til tunge kjøretøy Støtte til ladeinfrastruktur for elbiler der det ikke er tilstrekkelig kommersielt marked

- To teknologiprojekt:
 - Elektrifisering av anleggsplasser
 - Electric buss and depot

Zero:

- Hvordan nå fornybar or utslippsfri transportsektor

Signalene fra mange av leverandørene er at det fra 2022 vil være betydelig flere modeller av elektriske lastebiler tilgjengelig og med volumproduksjon av flere modeller. Det er videre planer for produksjon av kjøretøy med 720 kWh/400 km rekkevidde.

Avinor

Norge kan være et tidlig marked:

- Avinors egen drift skal være fossilfri innen 2030
- Norsk luftfart – fossilfri innen 2050
- 44 lufthavner – shuttlebusser, transport
- Tilbringere som taxi, buss, bilutleie og parkeringsmuligheter



NFL og Circle K

- Kapasitet tilgjengelig
- Rekkevidder
- Standardiserte ladesystemer
- Enhetlig betalingssystem
- Ladestasjoner, egne og nettverk.
- Ladetider, kort- og langtidslading.
- Oppstillingsplasser/døgnhvileplasser
- Tilpasset kjøre- og hviltidsreglene.

3. Gjennomgang av mandat og konseptskisse - [Eltransportforum](#) – Gunnar

Mandat:

- Arena for faglig samhandling
- Redusere tekniske barrierer
- Fremme effektivitet
- Styrke aktørenes kompetanse
- Bidra til mer forutsigbart marked

Konseptskisse:

- Skape muligheter for norsk leverandørindustri
- Bindeledd mellom produsenter, leverandører og innkjøpere
- Deltagere i forumet skal være trygge på at de ligger langt fremme

4. Prosjekter:

Det er forumet som avgjør prioriteringer og foreslår evt. nye prosjekter.

ETF 001: Behov for energilagring i ladeparker

- Behov for energilagring er et godt insentiv for deltagelse fra f.eks nettselskap – nettoppgradering
- Forumets rolle kan gi veiledning til innslagspunktet for energilagring istedenfor at vurderingene må gjøres i hvert enkelt nettselskap.
- Forumet kan foreslå standardiseringsprosjekter til for eksempel NK 301 som utvikler NEK 399, en koordinerende standard for tilknytning for elanlegg og ekomnett. Standarden omtaler grensesnitt, ansvarsforhold mellom aktørene og kunde samt dokumentasjonskrav for både lav- og høyspenningsanlegg. Komiteen har et nytt prosjekt om detaljer i grensesnitt. Emner som foreslås er forhold rundt betinget tilknytning og anleggsbidrag,

ETF 002: Ladeparker for langtransport

- Ladeparker for langtransport – Transportkorridorer (TEN-T – vegnettet, «De transeuropeiske transportnettverk») i Norge er dette utvida fra 5360 km til hele Riks- og Europavegnettet på 10700 km.
- Det er en unik mulighet og et svært godt tidspunkt å komme med innspill til utrulling av ladeløsninger for tunge kjøretøy.

ETF 003: Måling– hvordan avregnes ladeforholdet

- Det er igangsatte forskningsprosjekter og det er sterke insentiver fra forbrukere. Prisnivå nevnes som mulig barriere for elektrifiseringen.

ETF 004: Lading under transport – Elektriske veger – Testprosjekter.

Relevante forskningsprosjekt kan formidles Forskningsrådet. Prosjekter kan omfatte induktiv lading, spor i vegbanen og pantografløsninger

Nytt forslag - ETF 005: Luftfart.

- Det ønskes å etablere en gruppe som kan få fram og drøfte problemstillinger ved elektrifisering av lufthavner og luftfart. Det kan dras veksler på arbeidet i Landstrømsforum og spesielt elektriske ferjer. Det nevnes leveringskapasitet og teknologi rundt battery-swap. Målet kan være en prosjektbeskrivelse.

5. Prioritering av prosjekter / Etablering av arbeidsgrupper.

AG 1 – Energilagring i ladeparker

Foreløpige medlemmer: Jan Tore Gjølby, Pål Fritsvold

AG 2 – Ladeparker for langtransport

Foreløpige medlemmer: Bendik Nybakk Torsæter, Jan Tore Gjølby, Liv Øvstedal, Andre Indrearne, Vidar Hemningsen, Pål Fritsvold

AG 3 – Avregning av ladeforhold.

Foreløpige medlemmer:

AG 4 – Lading langs veg, utviklingsprosjekt.

Foreløpige medlemmer: Pål Fritsvold, Bendik Nybakk Torsæter



AG 5 – Luftfart

Foreløpige medlemmer: Asle Gjerde, Erik Nesvold, Ragnar Holtan, Roger Nyhammer, (Erik By forespørres også), Anita Bjørklund, Øyvind Gusland, Pål Fritsvold og Roar Fjeld

Andre prosjektforslag:

- Samarbeidsprosjekter med Landstrømsforum. Det er arbeider i LSF som ETF kan dra veksler på. LSF har prosjektforslag til plugg for fartøy som har behov i 250 A/ 400 V AC-området. Hensikten er håndterbart standardisert utstyr, noe som er svært krevende med dagens standardiserte 350 A plugg. For den standardiserte 11 kV/2000 A løsningen kreves det maskiner.
- Prosjekt vedrørende EMI og EMC, stråling og elektromagnetiske felt. Forhold knyttet til EMI vil bli et stort problem i framtiden. Det er en kjent problemstilling i ferjesammenheng. Dette er utfordringer man også kan spille inn til relevante normkomiteer som NK 64 og elsikkerhet for øvrig. Innvirkning på pacemaker og livsviktig utstyr kan også spilles inn til Standard Norge sitt prosjekt; Universell utforming. Videre nevnes respektive myndigheter og fagmiljøer, Legemiddelverket, forskningsmiljøer og Statens strålevern. Det nevnes SAR- målinger og standarder for emisjon. Forumet kan ha en aktiv rolle og henvende seg til de rette instanser for tilgrensede områder.
- Utstyr som opererer i ikke-standardiserte frekvensområder.
- Plassering av ladepunkt for lastebiler (ASKO). Det er utfordringer med nullutslippskjøretøy vedrørende lasteramper og ladetilkoblinger.

6. Årsplan 2022 – 2023 (ETF og AG).

Neste allmøte i forumet er foreløpig planlagt til 16 november 2022.

Det vil også sendes ut revidert prosjekt- og prosjektoversikt med invitasjon til deltagelse i arbeidsgrupper med forslag til datoer for AG-møter.

Med vennlig hilsen

NORSK ELEKTROTEKNISK KOMITE

Gunnar Gjesdal

Fagsjef / Sector Manager

Mustads vei 1, 0283 Oslo

T: +47 916 48 498, W: www.nek.no

